הפריסה ההיסטורית של טילי ה'חץ' הישראליים בגרמניה היוותה רק את ה'קדימון' לביקור המכונן בישראל של הקנצלר הגרמני החדש, **פרידריך מרץ**, לפני כשבועיים, לציון 60 שנות יחסי דיפלומטיה ליחסי גרמניה־ישראל • כיצד מתנהלת **'דיפלומטיית הנשק' הישראלית**, שהפכה את גרמניה לאחת השותפות הבכירות ביותר של מדינת ישראל בתחום הצבאי • ספר חדש של **טיבור שלו־שלוסר**, קונסול ישראל לשעבר בברלין ובמינכן, חושף את **סודות הקשרים הביטחוניים** הענפים בין שתי המדינות מאז **איחוד גרמניה ונפילת מסך הברזל** ומספר על 'אחורי הקלעים' של שיתוף הפעולה חסר התקדים בין שתי המדינות

משה בלומברג צילומים: פלאש90, משרד הביטחון,

'חץ' וקשת אינטרסים

שנה בה ציינה גרמניה המערבית 80 שנה לסיום מלחמת העולם ו־60 שנות יחסים דיפלומטיים בין מדינת ישראל וגרמניה נמסרו טילי ה"חץ" הראשונים לידי צבא גרמניה, במסגרת עסקת הענק של עשרות מיליארדי שקלים שנחתמה בין שתי המדינות - העסקה שהוגדרה ב'משרד הביטחון' כעסקת הייצוא הביטחוני הגדולה ביותר בתולדות המדינה. בטקס מיוחד שנערך בבסיס הולצדורף, הסמוך לברלין, בנוכחות בכירי משרד ההגנה הגרמני, נמסרו מערכות היירוט שפותחו בישראל לידי פלוגת ה"חץ" הגרמנית.

הפריסה ההיסטורית של טילי החץ הישראליים בגרמניה (שהופעלו באופן עצמאי בפעם הראשונה על ידי מדינה אחרת), היוותה רק ה'קדימון' לביקור המכונן במדינת ישראל של הקנצלר הגרמני החדש, פרידריך מרץ שנערך לפני שבועיים על רקע ציון 60 שנות יחסי דיפלומטיה ליחסי גרמניה־ישראל.

פרשנים רבים העריכו בצל קבלת מערכת ה"חץ", כי לקנצלר הגרמני ובכירי ממשלתו יש אינטרסים ביטחוניים עמוקים במדינת ישראל - שעליהם הם סומכים בתחום הצבאי, בצל האיום הרוסי הממשי הנשקף ממזרח.

הדאגה הגרמנית הגוברת לא באה על חלל ריק: ההסלמה במזרח אירופה והדיווח המטריד מפי מקורות ביטחוניים גרמניים כי חיל האוויר הרוסי עורך טיסות ריגול קבועות מעל נתיבי נשק טיסה גרמניים בניסיון לעקוב אחרי משלוחי נשק אמריקניים שנשלחים לאוקראינה, הגבירו את הדאגה בצמרת הביטחונית הגרמנית, שחוששת כי מדובר בעוד מהלך רוסי שמבשר על עימות מתקרב.

גורם בכיר בצבא גרמניה שצוטט ב'מעריב' הזהיר כי לרוסיה יש יכולת לבצע מתקפה מוגבלת נגד שטח נאט"ו 'בכל רגע נתון', גם אם אינה צפויה לעשות זאת מיידית. הגנרל אלכסנדר זולפרנק, האחראי על תכנון ההגנה הגרמני, הדגיש כי רוסיה עשויה להיערך למתקפה רחבה בהרבה בעתיד - אולי כבר ב־ 2029 - אם תמשיך בתהליכי ההתחמשות הנרחבים שלה. הגנרל ציין כי על אף ההפסדים באוקראינה, חיל האוויר הרוסי נותר בעל עוצמה משמעותית, וכך גם מערכי הטילים והנשק הגרעיני.

כלי התקשורת הגרמניים עסקו בהרחבה בעסקת ה"חץ 3", במשמעות שלה ובעובדה שלאף מדינה אירופית אין מערכת דומה לה. העיתון הגרמני 'דר שפיגל' שצוטט ב'ידיעות', תיאר בהתפעלות כיצד העסקה הזו מציבה את מדינת ישראל כשותפה ביטחונית קריטית לא רק של ברלין, אלא גם של נאט"ו ואירופה כולה. למעשה, טען העיתון, המערכת הישראלית המתקדמת היא ההגנה היחידה הזמינה באופן מיידי שיכולה להתמודד עם טילים בליסטיים ארוכי טווח. לצד זאת הודגש בכתבה כי לגרמניה יש עוד פערים רבים לצמצם בתחום ההגנה האווירית.

כשהרוסים 'עוקבים', היהודים יכולים לסייע. בתמונה: שיגור חץ 3. צילום: משרד הביטחון

96316838-4	19/12/2025	יתד נאמן - יתד השבוע	עמוד 21	2/4	27.16x31.79
מאגנס - הוצאת ספרי - 25910					

'רכבת אווירית' של צוללות. מימין: ח"כ בני גנץ בזמן כהונתו כרמטכ"ל מעל גבי 'דולפין'. משמאל: הצוללת הגרמנית "'דולפין" שנמסרה לישראל

"בעשורים האחרונים האיום מהאוויר לא נחשב למרכזי", הבהיר מפקח חיל האוויר הגרמני, הולגר נוימן. הוא הזהיר: "אם לא נצליח לשמור על עליונות אווירית של גרמניה ובעלות בריתה, לא נוכל להגן על ארצנו". מזכיר המדינה של משרד הביטחון, נילס הילמר, הוסיף כי "חץ 3" היא יותר מסתם מערכת הגנה נוספת; לדבריו, היא מציעה לברלין יכולת להגן לא רק על מדינתה אלא גם על בעלות בריתה. הוא הדגיש כי שיתוף הפעולה עם ישראל וארה"ב הוא שאפשר זאת מלכתחילה, והעסקה שולחת מסר לאלו המאיימים על גרמניה. "זו תגובה ישירה למלחמת התוקפנות של רוסיה נגד אוקראינה, ולטילים החדשים של מוסקבה", אמר. "נקודת המפנה הופכת נראית לעין היום". הפריסה המלאה של 'מערכת החץ' אמורה אם־כן להיכנס לתוקף עד שנת תש"צ (2030).

דיפלומטיית נשק היסטורית

כדי להבין כיצד מתנהלת "דיפלומטיית הנשק" הישראלית ואיך הפכה גרמניה לאחת השותפות הבכירות ביותר של מדינת ישראל בתחום הצבאי יצאנו למסע אחר היחסים הביטחוניים בין ישראל לגרמניה שהפכו הדוקים מתמיד.

"רוב הישראלים לא מבינים עד כמה הקשרים האלה עמוקים וחשובים לביטחון מדינת ישראל", אמר גורם ביטחוני בכיר בריאיון ל"חדשות 12". 60 שנה אם־כן לאחר כינון היחסים הדיפלומטיים בין שתי המדינות, גרמניה נתפסת בעיני ישראלים רבים כבת בריתה הגדולה ביותר של מדינת ישראל ושיתוף הפעולה הביטחוני ביניהן הופך נדבך מרכזי וחיוני במערכת הקשרים בין המדינות, עד כדי כך שמדינה זרה מקבלת גישה עצמאית לנכס הצבאי המתקדם ביותר של מדינת ישראל.

טיבור שלו־שלוסר, שגריר ישראל בשוויץ הנוכחי, היה עד לא מכבר קונסול ישראל בברלין ובמינכן. במשך שנים הוא חקר את היחסים המיוחדים בין שתי המדינות. בימים אלו הוא הוציא ספר חדש: 'אחרי נפילת החומה' (הוצאת מאגנס), שמסכם את הקשרים הענפים בין שתי המדינות גרמניה וישראל מאז איחוד גרמניה ונפילת מסך הברזל. בעזרתו אנו צוללים לנבכי שיתוף הפעולה הביטחוני בין שתי המדינות.

"הקשרים בין ישראל לגרמניה המערבית", הוא מתאר בספרו, "החלו בתחילת שנות ה־50, התפתחו באיטיות, בהדרגה ובהיסוס רב, ולוו במחלוקת קשה בציבור במדינת ישראל ובקשיים בגרמניה. התהליך היה מורכב מאוד. גם היום, שישים שנה לאחר כינון היחסים הדיפלומטיים ב־1965, יותר משלושים שנה למן איחוד גרמניה ונפילת הגוש הקומוניסטי ויותר משבעים שנה מאז כינון הקשר הרשמי הראשון באמצעות המשא ומתן על הסכם השילומים, עדיין יש במדינת ישראל מי שמסרבים לקשר עם גרמנים, לרכוש סחורה גרמנית, וכף רגלם לא תדרוך על אדמת גרמניה".

כאן הוא עובר לשיתוף הפעולה הביטחוני בין מדינת ישראל לגרמניה: "הקשרים הצבאיים", חשוב לו לציין, "היו נדבך מרכזי וחיוני במערכת הקשרים בין המדינות, כאשר עם הענקת שתי צוללות מודרניות לצה"ל בשנות ה־90 והעברת צוללות נוספות בסבסוד גרמני ניכר בהמשך, הפכה גרמניה למשענת אסטרטגית מרכזית למדינת ישראל, שנייה בחשיבותה רק לארה"ב. גם הקשרים הביטחוניים בין שתי המדינות החלו לדבריו כבר בתחילת שנות ה־50, במקביל ליצירת הקשרים הראשונים ולהקמת הנציגות הרשמית הראשונה של מדינת ישראל בקלן בתשי"ג אשר יועדה רשמית לטפל רק ביישום 'הסכם השילומים'. במשלחת לדבריו, פעלו גם יתר גורמי הביטחון של ישראל מול גורמי הביטחון של גרמניה המערבית.

הוא מתאר את הקשיים בדעת הקהל הישראלית שהעיבו על הקשרים הביטחוניים המתהווים: "ברור היה כבר אז, למקבלי ההחלטות בישראל ובגרמניה שהתנאי לשיתוף פעולה צבאי הוא שמירה על דיסקרטיות. דעת הקהל במדינת ישראל לא נרגעה וטרם עיכלה את תהליכי מיסוד הקשר עם גרמניה המערבית. במדינת ישראל הייתה מגבלה חוקית על קשרים עם גרמניה עד כינון יחסים עימה. מנגד הייתה גרמניה שבויה ב"דוקטרינת הלשטיין" ('דוקטרינת הלשטיין' הייתה מדיניות חוץ מרכזית של גרמניה המערבית בין תשי"ג לתשל"ב שקבעה כי מערב גרמניה לא תקיים יחסים דיפלומטיים עם כל מדינה שתכיר בגרמניה המזרחית (הגוש הקומוניסטי). המטרה הייתה לבודד את גרמניה המזרחית, להדגיש את הלגיטימיות של מערב גרמניה כנציגה היחידה של כל גרמניה, ולדחוף לקריסתה) וחששה מפגיעה ביחסיה עם מדינות ערב".

דיסקרטיות מקסימלית

"כאז גם כיום", מדגיש שלו־שלוסר, "יש בגרמניה מגבלות בחוק על שיתוף פעולה צבאי עם מדינות באזורי סכסוך, במיוחד בכל הקשור לאספקת ציוד התקפי. עם זאת האינטרסים המשותפים והמגוונים של שני הצדדים בתחומים הצבאי והמודיעיני היו חזקים מן המגבלות האלה. הפרגמטיזם המוסרי אפשר שיתוף פעולה לתועלת שני הצדדים בתנאי דיסקרטיות מקסימלית, מתוך תחושת מחויבות מוסרית לביטחון ישראל

המתקדמת ביותר בעולם. תרשים שלבי יירוט טילים על ידי מערכת "חץ". התמונה מציגה מסלול של טיל עוין ואת מסלול טיל המטרה

שסוגיית הרכש הצבאי עמדה במרכזו. במילותיו של מנכ"ל משרד הביטחון דאז, שמעון פרס: "תלותה הרבה של מדינת ישראל במקורות אספקה זרים כדי לשמור על האיזון בחימוש הייתה אחת החולשות החמורות ביותר בחומת הגנתה וריבונותה. יחסי החוץ של מדינת ישראל הושפעו מן הצורך להעמיד את צורכי הרכש במרכזם. מדינת ישראל עמדה מפעם לפעם גם תחת לחץ של מדינות שסיפקו לה נשק, ושסירבו לספק לה שוב. הלחץ נועד לכפות עליה מדיניות שעמדה בניגוד לצרכיה או לעקרונותיה.

לטעמו של שלוסר אפשר למתוח ציר מהקנצלר הגרמני הראשון, קונרד אדנאואר, שסבר בשנות ה־50 שזו אחריותה של גרמניה לתמוך ביהודים שנלחמים על חייהם בישראל, ועד הקנצלרים האחרונים אנגלה מרקל, אולף שולץ ופרידריך מרץ, שעיגנו את ביטחונה של מדינת ישראל באינטרס הלאומי הגרמני. תחומי שיתוף הפעולה הביטחוני בין מדינת ישראל לגרמניה לדבריו, היו רחבים וכללו במשך השנים תחומי ביטחון, רכש, ייצוא רכיבים ותיווך עם ארגוני טרור למען החזרת שבויים וגופות חיילים ישראלים הביתה. אחד השיאים בקשרים הללו", חשוב לו לציין, "כבר הפך לסוד ידוע ובעטיו התרחשה 'פרשיית הצוללות המפורסמת' - מדובר כמובן על שיתוף הפעולה האינטנסיבי בין חילות הים והתרומה הגרמנית המכרעת לאספקת צי הצוללות המודרניות של ישראל, בנייתן ומימון חלקי לפחות של רכישתן".

התפתחותו של הקשר בין המדינות בתחום הצוללות היא דוגמה ליישום המחויבות הגרמנית לביטחונה של מדינת ישראל, שמקרינה על התפתחות מכלול היחסים הביטחוניים בין ישראל לגרמניה לאורך השנים. המגעים בין נציגים ישראליים לגרמנים בנושא זה החלו - מי היה מאמין כבר לפני כמעט שמונה עשורים ב־1949. "הצטיידות חיל הים בצוללות גרמניות היא נושא מרכזי, חיוני ובעל השפעה על הביטחון הלאומי

> הדיווח המטריד כי חיל האוויר הרוסי עורך טיסות ריגול קבועות מעל נתיבי נשק טיסה גרמניים בניסיון לעקוב אחרי משלוחי נשק אמריקניים שנשלחים לאוקראינה, הגבירו את הדאגה בצמרת הביטחונית הגרמנית, שחוששת כי מדובר בעוד מהלך רוסי שמבשר על עימות מתקרב

יפעת מידע תקשורתי
הירקון 3 בני ברק, מגדלי LYFE בניין B טל. 03-5635050 פקס. 03-5617166

96316896-8	19/12/2025	יתד נאמן - יתד השבוע	עמוד 22	3/4	29.29x35.41
מאגנס - הוצאת ספרי - 25910					

"חץ" וקשת אינטרסים :

דיפלומטיה 'ביטחונית'. מימין: שגרירות ישראל בברלין. משמאל: שגרירות גרמניה בתל אביב

"איש אינו מדמה לעצמו כיום שמדינת ישראל תחוש להגן על גרמניה אם זו תותקף. גרמניה היא כמעט מעצמה וממוקמת באירופה המאוחדת ללא אויבים סביבה... הבשורה הטובה היא שבקרב המנהיגים ובמפלגות הדמוקרטיות בגרמניה יש דאגה אמיתית ועמוקה לביטחונם של מדינת ישראל והעם היהודי"

של מדינת ישראל במיוחד בעשורים האחרונים, עם שילובן של צוללות מסוג דולפין בחיל, אולם הטיפול בו החל כמעט מיד לאחר קום המדינה".

צעדים ראשונים בתחום הרכש הביטחוני נעשו בשנים שלאחר קום המדינה, אולם הערוץ הביטחוני הרשמי החל לפעול ב־1956, כאשר צירף ראה"מ ושר הביטחון דוד בן־גוריון את הנציג הביטחוני הראשון של מדינת ישראל, אל"מ (מיל') אביגדור טל, אל המשלחת הרשמית של ישראל שהוקמה כמה שנים קודם לכן בקלן לצורך יישום הסכם הפיצויים שנחתם עם גרמניה ב־1952. משימתו של טל הייתה לפתח קשר עם הצבא הגרמני ועם משרד הביטחון.

העיתונאי דוד ויצטום, מחבר הספר 'תחילתה של ידידות מופלאה' (הוצאת שוקן), מונה שלוֹשה שלבים עיקריים בתהליך יצירת הקשר עם גרמניה: "ב־ 1951 שוכנע בן גוריון סופית שאין ברירה אלא לפתוח במגעים ישירים עם גרמניה המערבית כדי לקבל את השילומים, שכן המעֲצמות לא יעשו זאת עבור מדינת ישראל, וללא השילומים אין לכלכלה הישראלית סיכוי לשרוד. בשלב הבא, לקראת 1956, עם שובו משדה בוקר, שוכנע בן־גוריון שעליו להפוך את ממשלת בון (בירת מערב גרמניה) לבעלת ברית ביטחונית אסטרטגית של ישראל".

שותפות תחת קשיים

אבל אז לדבריו, חלה התפתחות נוספת: "לאחר התפכחות בריטניה וצרפת ממשענת ארצות הברית בעקבות מבצע קדש, התחזקה בארצות מערב אירופה המגמה לצמצם את התלות בארה"ב ולחזק את השותפות והתיאום ביניהן בתחומי הייצור והמחקר הביטחוניים. מחירי הנשק האמריקני החדיש האמירו ובאירופה החלו לקום תאגידים ביטחוניים המשלבים מדינות מספר. בן־גוריון, שקיווה להצטרף לברית הצפון אטלנטית אשר תשמש כמטריית הגנה על מדינת ישראל, ניצל את חיזוק מעמדה של מדינת ישראל באירופה לאחר מבצע קדש והחליט לנסות ולהצטרף ל"קהילייה של הייצור הביטחוני" האירופי במהלך הקמתה. מסקנתו הייתה שיש לבסס יחסי ביטחון עם גרמניה המערבית בדומה ליחסים שכבר היו קיימים עם צרפת.

היו דברים מעולם. הקנצלר אדנאואר (יושב, במרכז התמונה) בעת ביקורו בישראל בתשכ"ה משה דיין (עומד מאחור) ובן-גוריון (יושב מימין)

הנושא כאמור, היה רגיש מאוד. עסקאות נשק עם גרמניה שנחשפו בשנים הראשונות של המדינה לוו בסערה פוליטית, כגון בעקבות חשיפה עיתונאית בגרמניה בעניין עסקה ביטחונית גרמנית־ישראלית, שעסקה בייצור נשק בישראל שיעדו היה גרמניה. סערה נוספת התחוללה באותן שנים לאחר פרסום תצלום בעיתון ובו נראה שר ההגנה הגרמני, פרנץ יוזף שטראוס, בוחן במהלך מסדר של חיילי 'בונדסוור' את סמל

הנשק הישראלי - תת המקלע עוזי. עם זאת למן אותן שנים ראשונות התעוררו הבעיות בעסקאות הנשק שבין בון לירושלים רק בצד הגרמני. בישראל, מסתבר, השלימו די מהר עם קשרי הביטחון עם גרמניה.

אבל לפני שנמשיך הלאה הנה אנקדוטה נוספת שמספר איש משרד החוץ לשעבר, פרופ' משה יגר, על מה שהתחולל בעקבות סערת ה"עוזי": הדבר החל במארס 1957 בשיחה שקיים ד"ר פליקס שנער (ראש משלחת השילומים הישראלית במערב גרמניה) עם מי שהיה אז שר ההגנה של גרמניה יוסף שטראוס. לפי הוראות שקיבל ממדינת ישראל ביקש שנער משר ההגנה הגרמני לבחון את תת־המקלע "עוזי". לאחר בדיקות מדוקדקות נמצא שה"עוזי" עולה על כל בני־מינו האחרים, הן מבחינת איכותו, כמו גם מבחינת מחירו. מדינת ישראל קיבלה הזמנות גדולות. בישראל נמתחה ביקורת חריפה, בחוגים שונים, על מכירת נשק ישראלי לגרמניה. אלא שלהתחלה זו היה המשך. בשנות ה־'50 טרם הספיקה גרמניה לחדש את תעשיית הנשק הגדולה שהייתה לה במלחמת העולם השנייה. את צרכיה הצבאיים, לפי דרישות נאט"ו בו הייתה כבר חברה, מילאה ברכישות בארצות אחרות: שריוניות, מסוקים, תותחים ותחמושת. משום ההתפתחות הקבועה והמתמידה בייצור כלי נשק היו פריטים אלה מתיישנים תוך זמן קצר יחסית.

משרד הביטחון של מדינת ישראל גילה לדברי יגר, עניין ברכישת כלי הנשק והציוד הצבאי שה־צבא הגרמני הוציא משימוש, אך שהיו יפים עדיין לשימושו של צה"ל. בפגישתם של אדנאואר ובן־גוריון במלון "וולדורף אסטוריה" בניו יורק ב־14 במארס 1960 העלה בן־גוריון, בין יתר הנושאים, גם משאלה לרכוש פרטי נשק מסוימים בגרמניה המערבית. תוך זמן קצר בוצע המשלוח הראשון. רכישות נשק מגרמניה אם־כן נמשכו באופן סדיר. מדינת ישראל רכשה בגרמניה לאורך כל השנים טנקים, מסוקים, נשק ארטילרי ופריטים צבאיים רבים אחרים. במלחמת תשכ"ז הוטסו מגרמניה לישראל גם מסיכות גז.

עסקת הצוללות הראשונה

אבל ב־ 1965 (תשכ"ה) אירעה לפתע תפנית חדה שהובילה למשבר דיפלומטי חריף בין שתי המדינות: דובר ממשלת גרמניה הודיע באופן פתאומי כי הממשלה החליטה שלא לספק עוד נשק לאזורי מתיחות. התגובה בישראל הייתה קשה. ממשלת גרמניה הואשמה בכניעה ללחצים ערביים.

התגובה הנגדית בגרמניה הייתה גם היא נרגזת. מדינת ישראל הואשמה בכפיות טובה ובניסיון לסבך את יחסיה של גרמניה עם מדינות ערב. נוצר משבר בין שתי המדינות. הקנצלר דאז, לודויג ארהארד ניסה לשככו ושלח לישראל את חבר הבונדסטאג ד"ר קורט בירנבך. המשא ומתן הסתיים בהצלחה. ב־12 במאי 1965, עם סיומו החיובי, החליפו ביניהם לוי אשכול והקנצלר ארהארד מכתבים בהם הודיעו בפעם הראשונה מאז הקמת המדינה על כינון יחסים דיפלומטיים רשמיים בין שתי הארצות. היה זה כאמור צעד רשמי שהתרחש לאחר שנים של התקרבות הדרגתית ומשא ומתן. צעד שסימן נקודת מפנה דרמטית ביחסים בין המדינות, והפך אותם מיחסים כמעט עוינים ליחסים דיפלומטיים מלאים למרות הכאב ההיסטורי.

לדברי שלוסר, מלחמת תשכ"ז הייתה נקודת מפנה חיובית לא רק בדעת הקהל הגרמנית על מדינת ישראל, אלא גם בדעת הקהל הישראלית על גרמניה. אזרחי גרמניה המערבית גילו הזדהות עם מדינת ישראל, אולי יותר מאזרחי מדינות רבות אחרות באירופה.

"ראוי לזכור", הוא מציין, "שצרפת בהנהגת הנשיא דה גול, בעלת הברית החשובה ביותר של מדינת ישראל אז, הטילה בעקבות המלחמה 'אמברגו' על המשך משלוחי נשק למדינת ישראל.

תלות הדדית. הצוללת הגרמנית דולפין בזמן בנייתה במספנה, 2012. בקטן: הלמוט קוהל, הקנצלר הראשון שסיפק את הצוללות לישראל

96316842-9	19/12/2025	יתד נאמן - יתד השבוע	עמוד 23	4/4	26.83x17.29
מאגנס - הוצאת ספרי - 25910					

"חץ" וקשת אינטרסים :

אט־אט התחלפה השנאה במדינת ישראל לגרמניה הנאצית ול"יורשת" המודרנית שלה, גרמניה המערבית, בהכרה שהדור החדש בגרמניה חש אחריות כלפי מדינת ישראל וקיומה ותומך בה במאבקיה. שינוי זה תרם תרומה חשובה לטיפוח וקידום מגוון תחומי שיתוף פעולה בין שתי הארצות, כאשר אחד החשובים שבהם היה כאמור תחום קשרי הביטחון. קשרים אלה תרמו, כפי שראינו - ככל שתפקידה הכלכלי והמדיני של גרמניה התחזק באיחוד האירופי - לשילובה של מדינת ישראל במסגרות אירופיות שונות ובשיתוף פעולה שהלך והתהדק עם הברית הצפון אטלנטית, נאט"ו".

הדבר הבולט ביותר בקשרים בין המדינות בשנות הנ' קרה על רקע אירועי מלחמת המפרץ, כאשר החליט הקנצלר דאז, הלמוט קוהל, להעניק למדינת ישראל במתנה שתי צוללות חדישות מסוג "דולפין". בהמשך אישר גם בניית צוללת שלישית, שגרמניה מימנה חצי מעלות ייצורה. לא היה זה אירוע יש מאין. שיתוף הפעולה נמשך שנים לאחור בין חילות הים והתרחב.

"ההחלטה להעניק שתי צוללות למדינת ישראל בתקופת הקנצלר קוהל", מדגיש שלוסר, "הייתה פריצת הדרך החשובה ביותר בקשרי הביטחון בין גרמניה לישראל בחשיבות ובהיקף, אולם סוגיית רכש צוללות בגרמניה לא הייתה חדשה. גרמניה אישרה את הסיוע העקיף בתחילה והישיר בהמשך, כולל מימון לצוללות הבריטיות מדגם T, בהיענות לבקשתו של ראה"מ בן־גוריון מהקנצלר הגרמני קונרד אדנאואר עוד במפגש ההיסטורי ביניהם שנערך בניו יורק ב־1960. גרמניה כאמור, ממשיכה מאז לסייע למדינת ישראל באמצעות אספקה ומימון מלא או חלקי של צוללות מודרניות, הזרוע האסטרטגית הארוכה של חיל הים הישראלי ואחד ממרכיבי ההרתעה החשובים ביותר של המדינה כיום".

גרמניה לטענת שלוסר סיפקה למדינת ישראל את הציוד שהתבקשה לספק לא רק מתוך אהדה או תפיסת מחויבות לביטחון מדינת ישראל: "לא רק ישראל הפיקה תועלת מעסקאות אלה", חשוב לו לציין, "אלא גם גרמניה. ההחלטות בגרמניה לא התקבלו רק בהתבסס על שיקול פוליטי ומוסרי או מנדיבות למדינת ישראל. להחלטות אלה היו גם שיקולי תועלת גרמניים הן להמשך פעילותן של המספנות שבהן נבנו הצוללות או להצטיידותו של הצבא הגרמני בצוללות כאלה הן בשיתופי פעולה צבאיים אחרים בין ישראל לגרמניה, שמהם הפיקה תועלת גם גרמניה עצמה".

אינטרסים הדדיים

הלמוט קוניגסהאוס, חבר ועדת ההגנה של הפרלמנט מ־2009 ששימש כמבקר הצבא מטעם הפרלמנט הגרמני בשנים 2010–2015, העיד בריאיון שערך עימו שלוסר על התועלת שהשיגה גרמניה מן העסקאות עם מדינת שראל, ובכך העניק לנושא נקודת מבט חיונית נוספת. דבריו מסייעים להרחיב את הבנת שיתוף הפעולה בין המדינות בתחום הביטחוני בכלל ובנושא הצוללות בפרט: "כחבר לשעבר בוועדת ההגנה וכמבקר מטעם הבונדסטג על הצבא, אני יכול לומר בבירור שגרמניה הרוויחה הרבה משיתוף הפעולה עם ישראל. ה־GSG9, יחידת העילית למלחמה בטרור של משמר הגבול במשטרה הגרמנית הפדרלית, אינה אלא העתק של יחידות העילית של מדינת ישראל, ועוברת אימוני הדרכה גם בישראל עד היום".

"כמפקח על הצבא הגרמני", הוסיף קוניגסהאוס, "ליוויתי במיוחד גם את הפעילות של חיילינו באפגניסטן, וחוויתי למשל את התועלת שהפיק הצבא הגרמני מן השימוש במל"טים (מטוס ללא טייס) הישראליים מסוג 'הרון' לצורכי מודיעין. השתמשנו שם במגוון אמצעים ישראלים, והפקנו תועלת מהניסיון הישראלי הטקטי. גם היחידה המיוחדת של הצבא הגרמני KSK, הפיקה תועלת מן הניסיון הישראלי. מנגד מדינת ישראל מפיקה תועלת מאמצעי החימוש הגרמנים. למעשה גם גרמניה נשכרת מכך וזה מתחיל בעסקאות הצוללות. גם לגרמניה יש בינתיים שש צוללות שאותן רצתה לעצמה. אילו לא היו הגרמנים מספקים צוללות לישראל, לא היו המספנות מגיעות לתפוסת כוח אדם מלאה והיו נאלצות לוותר על הקיבולת שלהן. שימוש מלא בקיבולת במספנות", הוא חתם, "הוא גם אינטרס גרמני". מאז שנבחרה אנגלה מרקל לתפקיד הקנצלרית בנובמבר 2005, התחזקו והתמסדו הקשרים הביטחוניים בין שתי המדינות, "מאז ועד היום", מסכם שלוסר, "שיתוף הפעולה הביטחוני שהתפתח בחסות הקנצלרים הגרמנים, שרי הביטחון והחוץ וראשי הצבאות הוא אחד מאבני היסוד החיוניים במרקם העשיר של שיתוף הפעולה בין שתי המדינות. אולי קשרים אלה לא יתאימו להגדרה המקובלת של ברית הגנה בין מדינות, כמו למשל זו המופיעה בסעיף 5 בברית נאט"ו, אולם עוצמתם כנראה לא נופלת מהגדרת ברית, לפחות מבחינת המחויבות המוסרית המוצהרת של המדינה הגרמנית לקיומה וביטחונה של מדינת ישראל".

"איש אינו מדמה לעצמו כיום שמדינת ישראל תחוש להגן על גרמניה אם זו תותקף. גרמניה היא כמעט מעצמה וממוקמת באירופה המאוחדת ללא אויבים סביבה. בניגוד לכך ההגנה על מדינת ישראל היא סוגיה אשר אין עליה תשובה אחת. אבל כנגד הירידה בתחושת המחויבות כלפי מדינת ישראל בציבור הגרמני ובדעת הקהל הגרמנית, הבשורה הטובה היא שבקרב המנהיגים ובמפלגות הדמוקרטיות בגרמניה יש דאגה אמיתית ועמוקה לביטחונם של מדינת ישראל והעם היהודי".

אבל כמה עלובה ההסתמכות על בשר־ודם, ובפרט על אלו שאינם בני ברית! נדמה שאין צורך להרחיב...

> **"גורם בכיר בצבא גרמניה הזהיר כי לרוסיה יש יכולת לבצע מתקפה מוגבלת נגד שטח נאט"ו 'בכל רגע נתון'. הגנרל אלכסנדר זולפרנק, האחראי על תכנון ההגנה הגרמני, הדגיש כי על אף ההפסדים באוקראינה, חיל האוויר הרוסי נותר בעל עוצמה משמעותית, וכך גם מערכי הטילים והנשק הגרעיני**